

גיליון 119

דצמבר 2024 • כסלו התשפ"ה

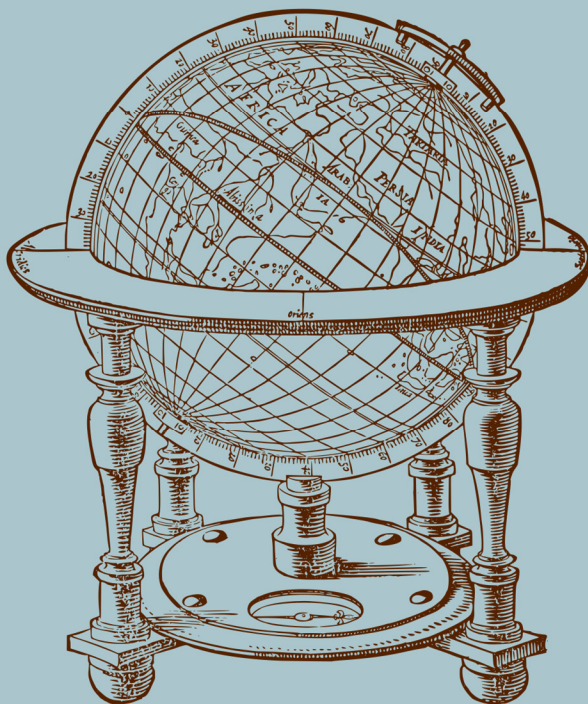
מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

מִסְבֵּיב לְעוֹלָם

שירלי אברמי
מורן בייטי
מוריה בצלאל
שרון הר כז
מוטי לופו
נעמי מנדלבאום
שיר מנור
יהודית סולומון
אלעזר פינקוביץ'
אבישג רבינר

גיליון 119 מתחיל...

בגיליון הפעם יצאנו למסע בארצות זרות וללמוד איך המפגש הפיזי והרוחני עם העולם הגדול מעצב את זהותנו.

איך ארץ אחרת נראית לנו מכאן, ואיך היא נראית כשאנחנו מגיעים אליה? מה המסע מסביב לעולם מלמד אותנו על המוכר והזר, על תרבויות אחרות, על אנשים אחרים ועל עצמנו?

זהו הגיליון האחרון שלנו לשנת 2024, ואנחנו מייחלים לשנה חדשה פורייה, בטוחה, ויותר טובה, ומאחלים לכולנו ימים שקטים, בשורות טובות, וחזרתם של כל החטופים והחיילים שלנו בשלום הביתה.

אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת היצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

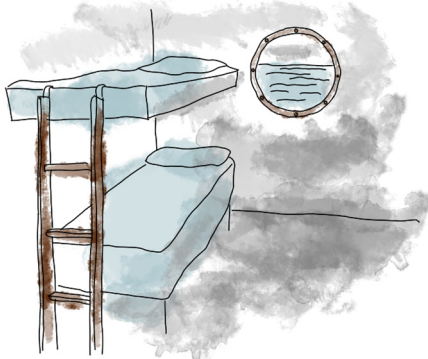
אחרי שדברנו שעה לפחות, הבנתי
שלא תקרא את "מאה שנים של בדידות" בקאבו דה לה ג'לה.
הבאת אתך מענה מספיק לבדות ובדידות.
שאלתי, "אולי עמיחי?"
פי ידעת גן נטוש או בית ישן,
או לפחות דלת נעולה אחת שלעולם לא תשוב לפתח.
כמו ספינה עתיקה חרבה ממקונדו האגדית,
שבעוד שנים, אחרי המלחמה,
עוד תקרא עליה בתרגום חדש.

והעולם ממשיך להסתובב

מחשבותי נודדות אֶל הימים המעטים
 בקיץ הזה, אולי בשנת אלפים,
 הפלגתי לקפריסין בספינה,
 ישנתי על המטה התחתונה במטת קומתים,
 בחדר הנה חלון עם נוף לים,
 הספון הציג את הים במלוא הדרו,
 אכל תנועת הגלים והכחל הנרחב לא הרשימו אותי.
 לבשתי חלצה ומכנסים קצרים בצבע אדם
 עם תמונה של הטלטיביו, גם הם לא כבשו את לבי.
 זמרת בעלת שער כהה וארף הופיעה,
 הצטלמתי לצדה, אני תוהה מה עלה בגורלה,
 איפה היא נמצאת היום?
 אנשים הופכים לתמונות,
 והעולם ממשיך להסתובב,
 ואולי הצטרפתי אֶל תרגיל החרום שנערך בספינה
 עם תגורות ההצלה, אני לא זוכרת.
 רציתי רק למצא צבעים,
 אמרתי, "בלי ציורים אין לי חיים".
 ועכשו אתה כבר לא מצויר,
 כי אתה נלחם על חייך,
 והלואי שהייתי יכולה לתת לך חפץ
 וצבעי אקריליק, והיינו יושבים על הספון
 מול הרוח הקלילה,
 והיית יוצר את יפנים של הים והשמים,
 מקפיא את תנועת הגלים
 לפני נפילתם הבלתי נמנעת
 אל סופם הכחל.

אמא הציצה לו להצטרף אלינו לארוחה
אבל כריסטופר לא יכל לשבת עם הלכנים אל השלחן,
אז כריסטופר, שבא רק לעשות פוליש לפרקט,
אכל על הארץ, נבוך ושקט.

כריסטופר עבר כל היום על הכרפיים,
עבר אחר-אחד על הלוחות החומים,
עם חמר שעשה לי צריכה בעינים,
ורית חריף שנושאר בבית ימים.

את דלת המשרתים אמא חסמה עם המקרר,
אז כריסטופר נאלץ להכנס מהקדמית.
לי הוא קרא לידי, ולאבא הוא קרא סר.
הייתי רק בת תשע, אבל תחושת צדק רכשתי שם,
באפריקה הדרומית.

0119

מסביב לעולם

דצמבר 2024
ה'תשפ"ה

04

מוטי לופו

צמא בין-לאומי

אצלי ברחוב התולים,
ובאפריקה בבוניס,
והלקבות פלם אותם לקבות –
צמאים לשושנה בין החוחים.

0119

מסביב לעולם

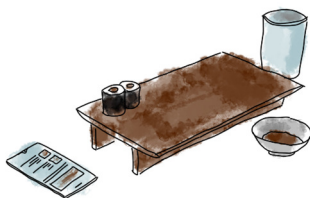
דצמבר 2024
כסלו ה'תשפ"ה

05

שירלי אברמי

הוא נסע לִיפֶן לִפְנֵי שָׁנִים
וּבְנָה שָׁם תַּיִם מְלֵאִים, תְּדוּשִׁים,
עַם אִשָּׁה זְפוּנִית הוּא מְנַגֵּן כְּלֵי מְקֻדָּשׁ
וְאוֹכֵל בְּמַקְלוֹת עַל טֶטֶמִי מְמֵשׁ.
אָבֵל בְּבִקְרָה, לִפְנֵי שֶׁהַסְּפִקָתִי לְקִרְאָה
אֶת הַפּוֹתְרֵת,
הוּא מִתְקַשֵּׁר לְהִתְנַפֵּחַ אִתִּי עֲלֵיהָ
כִּי אֵין לוֹ אֶרֶץ אֲתֵרֵת.

פשפשים וספרים ישנים

בכל עיר שמכבדת את עצמה יש שוק מרהיב שבו ריחות וקולות מתערבבים, וכל פרוטה נשכחת יוצאת מתחתית הארנק בקאמבק מרגש ועושה את מה שפרוטות עושות הכי טוב – עוברת מיד ליד. אבל בשוק הפשפשים של יום ראשון בבוקרשט, רומניה, גיליתי אוצר אבוד אמיתי.

בתוך ערמות הפסלונים, התקליטים הישנים, כובעי הפרווה והעור שכבר ראו ימים טובים יותר, לא חמקה מעיני ערמת ספרים. עד לאותו הרגע לא בחנתי את הספרים שראיתי שם, כי הם היו ברומנית, והרומנית שלי, איך לומר... אין אותה. ההבדל הוא שכריכות הספרים האלה לא פצו פה, אלא הביטו בי כאומרות זו לזו, "עצרו הכול רגע – היא רואה אותנו?" ולא התאפקתי מלענות שכן. הושטתי יד ונגעתי בעור הישן. הסנפתי, כמובן, כי אני לא משוגעת. הריח שלהם... משהו בין מרתף שלא אוורר מאז המאה ה-19 לבין תקווה קלושה שאולי מישהו, מתישהו, יפתח אותם שוב. ואז פתחתי אותם. דפים מצהיבים ועייפים בין כריכות העור המתפוררות חשפו לפניי מחזה נפלא: עברית!

הערמה המסכנה הזו, שישבה שם בפינה הגלותית בשוק הפשפשים כללה חומשים עם פירושים וביאורים בעברית, גרמנית ועוד שפות שלא זיהיתי, מהדורות מלעמבערג, שהיינו לבוב, כנראה מהמאה ה-19, בה הודפסו לא מעט ספרי קודש במזרח אירופה.

"תוצאות חיים" היה שם, שחיבר, כדבריו, "אני הדל בשבטי בעזר אלקי" חיים אווירבאך. כתחתית הערימה מצאנו משניות סדר זרעים עם פירושי הרמב"ם, רבינו עובדיה מברטנורה ותוספות יום טוב – לא דבר של מה בכך. וממש מתחת, כאילו מסתתר, "מחצית השקל" של רבי שמואל הלוי קעלין, מגדולי הפוסקים בדורו. הספר הזה היה פירוש ל"מגן אברהם", אחד מהפירושים המרכזיים של "שולחן ערוך". זאת ועוד ועוד ספרים שעוסקים במוסר והנהגות, מלאים בפרשנויות.

בעלי טר ואני נשאבנו לתוך עולם אחר, עוקבים אחר השורות, מלטפים את הכריכות, מנסים לפענח את כתב היד הדהוי של יד נעלמה שהוסיפה שם, להבין את הסיפורים שמאחורי הספרים. לפנינו נפרשה נשמת אחינו היהודים במזרח אירופה, ובאותה הנשימה, לא יכולנו שלא לחשוב על החיים שנגדעו באכזריות. לא פלא שכריכותיהם ריקות ממילים. הספרים האלה הם מה שנשאר מאותם יהודים, אנשים בעלי ספריות מהודרות שעיינו בספרים האלה מדי ערב וניערו את דפיהם מדי פסח. האנשים שנלקחו מבתיהם ונאלצו להשאיר הכול מאחור, וכעת חפציהם, מנעלי הבית ועד הספרים החשובים שבארון הספרים שלהם, יושבים מוזנחים בשוק הפשפשים של בוקרשט.

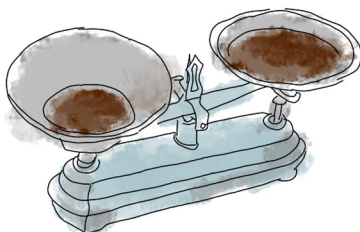
עליכם להבין שאלה לא היו הדברים היהודיים היחידים שמצאנו שם. מנורות ישבו ביותר מדוכן או שניים (היו הרבה מנורות), תצלומים שעליהם שמות יהודיים, ופה ושם, מגן דוד הגיח מול עינינו על חפצים שונים שכולנו יודעים מהיכן נגזלו, עוברים מידי של גוי אחד לאחר בלי הבנה בסיסית על מקורם הטרגי.

בעל הרוכך הסתכל עלינו, מדבר עם שותפתו בשקט, שניהם מנסים לנחש מה כל כך מרתק אותנו בספרים הישנים האלה. בעודי ממיכה לעיין בספרים, שוכחת היכן אני, שמעתי את קולו של טר שכנראה המשיך לעיין בדברים אחרים והחליט לקנות כמה ציורים ישנים. האנגלית שלו מול הרומנית של המוכר התערבבו באצבוע תזזיתי, מספרים שריצדו הלוך ושוב: "וואןסבןפייב", "נו נו, נייקטרפייב?" הלכו המספרים וקיפצו מטה ומעלה, עד שהחליטו להיפגש באמצע – 125. אבל לטר תמיד נשאר עוד משהו בכיס המיקוח, והוא שלף שטר של מאה ועוד שטר של חמש, "וואך זיררפייב?" וקרץ לו.

בעל הדוכן פרץ בצחוק, החליף מילה עם שותפתו לדוכן ברומנית, ומתוך כל מה שאמר, מילה אחת הצלחנו לקלוט – "ישראלים". הם הבינו מאיפה אנחנו, אבל לא בשל הספרים שבהם עיינו, אלא מפאת התמקחותו של טר. הנה לפניכם מונחת ערימה של עושר רוחני ותרבותי של יהודי מזרח אירופה שאבותיהם שחטו ובזזו, והמורשת היחידה שהם מזהים היא חוש ההתמקחות היהודי שלנו.

לפחות הם חשבו שזה מצחיק, ומכרו לנו את המציאות במחיר המציאה שאליו הוריד אותם.

* קינגסטון אפון טיימז, לונדון (נובמבר 2008)

זוגתי ואני, יצאנו לשוטט בשוק של יום שני בתקוה למצוא מציאות, להביא לִקְדֵי מזכרות מאנגליה. זוגתי ספונה לה במכונית ושולחת אותי להזין את המדחן. זוג יפנים, אולי קוריאנים, חולף לירי. הם נראים מקומיים – רושם מוחי את המידע המועיל. הגבר מרפרף בי מבט ועובר הלאה, דמותי אינה נחקקת באישוניו. יש גיל בו אנחנו הופכות שקופות.

מדחן בארץ זרה, אינני מסוגלת להבין מה זה רוצה ממני. טוב, רוצה כסף, זה ברור, אך כאלו תנאים? "אסקיזו מי", אני פונה אל הגבר במבטא ישראלי למהדרין, "Can you please assist me?" הזוג עוצר, מביט בי במבט תוהה ואני מנסה להסביר. "I don't understand the machine. What do I have to do, how much money should I put in it" שולחת אליו את המבט חסר הישע של נקבה במצוקה, השמור עימי למקרים כאלה, הכוללים גם החלפת גלגל ברכב, כי למה להתלכלך אם תמיד ימצא הזכר החש לעזרה כדי לחוש עליון?

הלה מבליט בחשיבות את גברותו וניגש ללמוד את סודות ההתקן. הוא מגרד בפדחתו, אשתו הכנועה, עומדת בנימוס מאחוריו, נבלעת ברקע, משתדלת לא לבלוט. בקלי קלות הוא קורא את ההוראות בקול רם, למעני. המלים חולפות מעלי, לא נכנסות לי לתודעה. אנגלית שפה זרה, לא שפת האם שלי ועוד במבטא שלא מתפרש לי באוזן.

בהבחינו בעיני הבהות, הוא מתְמַצֵּת לי: "It says to put two pound per hour, OK"

אני מודה לו, משתוחחת אליו בקידה עמוקה כמנהג בני עמו, שולחת חיוך מתנצל אל זוגתי הסבלנית ונפרדת בצער 4-5 פאונד למען חנייה כחוק, מקוה ששעתיים יספיקו לנו.

זוגתי מדביקה בדבק את המדבקה על השִמְשָׁה. אמנם אין רוח והגשם שהובטח טרם החל לזרוף על ראשינו, אך היה קרררררר! קודם לצאתי מהבית, עִטִּיתִי כסיות מצמר וכובע וואם שכיסה את אוזני הרגישות, בלי לשעות להערת זוגתי שאִרְאָה מוזרה, כי "האנגלים אינם חובשים כובע בתקופה הזו, אלא כשממש קר וזה לא נחשב קור". מה אכפת לי מהאנגלים הללו? האוזניים שלי חשובות לי מאוד, יותר מאשר מחשבות של זרים עלי.

אנו פוסעות שלובות זרוע (למרות כובע הצמר שלי) בצפייה לבלות בנעימים בִּרְנַת הַמְשֻׁמָּשׁ והרכישה. במרחק-מה לפנינו, מתנהלת בכבודות אשה כחושה מאוד, גורתת באיטיות רגל אחר רגל. "מסכנה", לוחשת לי זוגתי הרחומה למראה העֲלוּמָה.

בהגיעה אל חומת אבן נמוכה, עצרה האלמונית וסבה לאט על צדה. שיחי פטל שעיתרו את החומה, רטטו עת הטילה עליו את מעילה.

"קרע-קרע", קרא בקול עורב שחור גדול ונחת לידה עת התישבה האשה, רוקע ברגליו כמצפה למנחה. כנראה מכרות ותיקות. אנו מתקרבות. העורב פורח, נוסק מעלה ומוצא מקלט על עמוד פנס מהגבוהים שבסביבה. כולה מרוכזת, מסדרת האשה לפניה נייר מגולגל, גפרורים וקופסת טבק שצבעה הוהוב דהוי. אני מתבוננת באצבעותיה החשופות המפוזות במומחיות.

"קרררררר!" אני מקוננת לזוגתי בחרטה על שעזבתי למענה את ארצי החמה ובאתי אל המקום הלח והעגום הזה. האשה זוקפת את אוזניה, משהה את תנועותיה ומרימה אלינו את ראשה בסקרנות. "זיאל מישראל", חשה זוגתי להבהיר לאלמונית את קינתי, מתעלמת מהוראות הבטחון לשוהים בחו"ל. אני מקוה בכל לבי שהלה אינה מתבלת ולא תשלוף עלי סכין מִרְצַחַת. אין לי כוח להלחם בקור המקפיא הזה.

"או, ישראל", מושכת המקומית את מלותיה, משאירה אותן לרחף באויר. נימת קולה לא הסגירה כלום. לפחות לא התנפלה עלי לכלותי. הנחנו את העֲלוּמָה לעיסוקה.

0119

מסביב לעולם

דצמבר 2024
כסלו ה'תשפ"ה

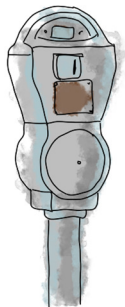
07

שעה וחצי של שוטטות, אך לא מצאתי דבר מתאים. גשם דק, טורדני, התחיל לרדת ואנו ממהרות לשוב למכונית. העורב השחור התרוצץ בבהילות אנה ואנה, מעביר מבטו מאיתנו אל הכביש כמבקש הסבר, עיניו מנסות להביץ את שהן רואות: אמבולנס דומם באמצע הרחוב, אורותיו מהבהבים באזהרה, מעמיס אל קרביו פלסטיק רכוס.

קופסא מיותמת בצבע זהוב דהוי פוערת לוע מושחר בקצוות. על שיח הפטל רוטטים ברוח אניצי טבק.

הגהה ועריכה: שרון הר פז

אין איטלקים מרושלים

אין איטלקים מרשלים.
לא פושט היד מקרן הרחוב.
לא המלצרית מבית הקפה.
ולא מי שנראית כדוגמנית על.

אין איטלקים מרשלים.
לא הנערה המביטה אל הסלפי,
לא הזוג הנקהה מקרני השמש בפיאצה,
ולא האשה המבגרת הגועלת נצלי עקב.

אין איטלקים מרשלים.
לא כבגדי העבודה.
לא כבגדי הספורט.
ולא כחליפות המהיטות.

אין איטלקים מרשלים.
ואני
נע ביניהם
כחננייתי המרשלת
וחש בבית.

זה מתחיל מעצבן. עוד בשדה התעופה במיאמי היא מאיידת מול השוטרים בוופורייזר שקניתי לה כמתנה כדי שתפסיק להסריח את כל הבית עם הג'וינטים שלה, והכלב המרחרחר שלהם, שניבט מעשרות פוסטרים מזהירים ברחבי הטרימינל ובכל זאת לא עורר בה אימה, כמעט עולה עליה. בסוף השוטרים אוזקים מישהו אחר עם ראסטות ושרוואל ותיק ענק, שנראה להם חשוד יותר. אני מנסה לשמור על קור רוח, כי אנחנו בחופשה, אבל הצוואר שלי מתחמם והזיעה מרטיבה אותי. אני נזכר בכל הפעמים הקודמות שאיידה בשדות תעופה בזמן שהלכתי להמתין למוזודות, ובפעם ההיא שאיידה במטוס בטענה שהיא מרגישה כלואה שם. כאילו לא אכפת לה שיכלאו אותה ויפרידו אותה ממני ומהילד.

אנחנו מגיעים לג'מייקה ושוכרים רכב. הדרך עמוסה צריפי מגורים ואשפה, ובכל זאת היא מתעקשת לעצור לעשן בגשם באתר בנייה נטוש כי היא זקוקה לאשכטה ע כ ש י ו. חמש דקות אחרי, בריוורט, מקדמת את פנינו בחורה יפהפייה בשמלה ססגונית ומטרייה שמלווה אותנו ללובי המחופה בקטיפה ירוקה, שם אנחנו יושבים על כורסאות תואמות ושואפים הדרים, ובחורים יחד לשתות קמפארי אשכוליות מבין שבע האפשרויות המוצעות לנו ומצחקקים.

כשהגשם מפסיק באחת אני מצליח להבחין שאני באחד המקומות היפים בעולם - חוף לבן ונקי, ים טורקיז רגוע, דקלים רעננים שמייצרים פינות צל על החוף והים, ראסטפאריים חייכניים עם ג'וינט בפה ובגדים בירוק, שחור, צהוב ואדום, שתי בריכות אליפטיות שמחבקות בארים מפתים ואנשים יפים בבגדי ים חושפניים שממלאים את הבריכה, חלקם שיכורים להפליא, הומים בשאגות צחוק וצפים על מזרני מים בצבעים זרחניים. ברקע מדנדנים בוב מארלי וזמרים שמנסים לחקות אותו. החדר מפואר וענק, צופה לבריכת נודיסטים לא מפתים ולשלדגים שלוכדים דגים בזה אחר זה לנגד עינינו. אנחנו מבקשים מנושא המוזודות, שמציג את עצמו בתור הבאטלר שלנו, שימצא את הכובע החדש והיקר מדי שרכשה בשדה התעופה ואיבדה בדרך. כמה דקות לאחר מכן הוא שב עם כוסות מקושטות בפלחי אגנס ועם הכובע ששכחה בחנות המזכרות, ומשיב לשאלתה הבהולה היכן קונים וויד.

אחרי כמה שעות נגמר לה החומר שהביאה מהארץ והחביאה בין שתי תחבושות בתחתונים. אז בערב הראשון אנחנו מטיילים בחוף חבוקים ויחפים, רגע אחרי השקיעה, והיא מחפשת באובססיביות דילר באזור שהבאטלר המליץ. השמיים כתומים סגולים, החול לבן וחמים, הים השלו משנה את צבעו לכסוף והיא נראית כמו פיה ברקע הזה, כאילו לא עברו שש עשרה שנים, אז אני מצלם אותה ומעלה לאינסטגרם. כמעט כולם מלבדנו מתפורים בחדרים או הולכים לאכול ואנחנו ממשיכים לשוטט, היא לא מתייאשת לרגע ואני נשרך אחריה, תשוש מהטיסה. בפניה חשוכה תחת עץ דקל אנחנו מוצאים את הדילר המיוחל. אני מתמקח איתו, והיא מביטה בי בהערצה מכיסא נוח שמצאה, וכשאני מגיש לה את החבילה היא וכל החול שדבוק עליה קופצים עליי.

ביום השני אנחנו מגשימים לה חלום דביק ונוסעים לבלו הול, היכן שמצפה לנו שדה קנביס נסתר ומקומי אחד, צרוב שמש ונטול שיניים, שמדליק ג'וינט בג'וינט. היא מאידת מהחומר שהוא מרעיף עליה בכמויות, שמשפיעות עליה כמו טיפה באמבטיה, ונותנת לו לאייד את החומר שקנתה על החוף, והוא כמעט מתעלף. "I'm stoned", הוא אומר ומתנודד מצד לצד בצחוק רועם. לאורך כל הטיוול בשדה, החיוך לא מש מפניה. היא רצה יחפה על רגבי האדמה החמימים, בין שיחי הקנאביס הגבוהים, מלהגת בידענות על כל צמח וצמח, מרחרת את האוויר הרווי בניחות מתוק, מלקקת ראשי פרחים דביקים לבנים וחומים ואז מחבקת אותי ואומרת שהיא אוהבת אותי המון, כמו כל האבקנים בשדה. אני מסתכל בעיניה ומזהה בהן רמז להמונה הישנה בקופידון, ואומר לה, "גם אני", ונדבק לזרועותיה. מעולם לא ראיתי אותה כל כך שמחה והחיוך שלה מצמרר אותי, ואולי זה העישון הפאסיבי.

0119

מִסְבֵּיב לְעוֹלָם

דצמבר 2024
ה'תשפ"ה

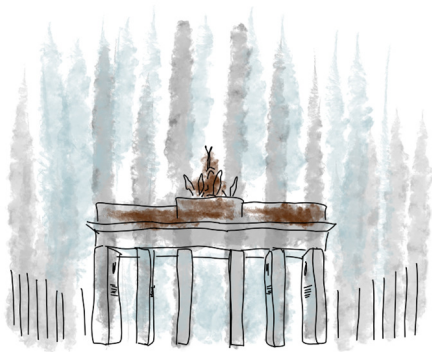
10

יהודית סולומון

לא נסעתי לברלין

לֹא נִסְעָתִי לְבֵרְלִין –
גַּם לְפָרְחִים שֶׁם וְדַאי רֵיחַ אַחֵר,
מֵהוּל בְּעֶשֶׂן.
בֵּרְלִין בָּאָה אֵלַי לְעֵתִים
לְבַקּוֹר לֹא צָפוּי,
לְגִיחָה סוּדִית
מִחֲלוּם עֵתִיק,
קוֹלוֹתֶיהָ מְטִילֵי אֵימָה,
תִּיפּוּף מְגַפִּים וְשִׁרְיוֹת שֶׁל זְרָעָה,
פָּרְחִים נֶרְמָסִים
וְדָגְלִים מִתְנַפְּפִים.
וְאֶפְקֹחַ עֵינַיִם
וְאֶשְׁמַח בָּךְ יְרוּשָׁלַיִם!

הביטו בהם! החזירו אותם הביתה!

64 hostages

36 bodies remain captive

Total of 100

Additional captives in Gaza who were kidnapped prior to October 7, 2023.

(Data as of December 5, 2024)

StandWithUs

גברים. נשים. תינוקות. קשישים.
עדיין חטופים על ידי חמאס
#BringThemHomeNow

מייסד: אלירן דיין
עורכת אחראית ונקדנית: רוזי גולן
עורכים: אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון

x.com/motiv_magazine

motiv-magazine.co.il

info@motiv-magazine.co.il

facebook.com/motiv.magazine

bit.ly/motiv-whatsapp

bit.ly/motiv-youtube

[\(מוטיב כתב עת\) he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_\(כתב_עת\)](https://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))

instagram.com/motiv.magazine

יישומון "מוטיב" זמין להורדה חינם

